

KINH ĐẠI BẢO TÍCH

QUYỂN 77

Hán dịch: Đời Hậu Tần, Tam tạng Pháp sư Cưu-ma-la-thập.

Pháp hội 17: PHÚ-LÂU-NA (Phần 1)

Phẩm 1: BỒ-TÁT HẠNH

Tôi nghe như vậy:

Một thời Phật ở Trúc lâm tại thành Vương xá cùng hội họp với vô lượng chúng đại Tỳ-kheo và Đại Bồ-tát. Bấy giờ Tuệ mạng Phú-lâu-na Di-đa-la-ni Từ từ chỗ ngồi đứng dậy để hở vai áo bên phải, gối phải chấm đất, chấp tay hướng Phật, mà bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn! Con muốn được hỏi ít lời mong Như Lai rủ lòng xót thương hứa khả cho.

Đức Phật dạy:

–Tùy ý ông hỏi, ta sẽ giải đáp cho ông vui mừng.

Tôn giả Phú-lâu-na bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn! Nay con vì các Đại Bồ-tát là những người thực hành công đức cao tột, danh tiếng cao xa, thường vì chúng sinh cầu sự an vui mà có lời thỉnh hỏi.

Tuệ mạng Phú-lâu-na nói kệ rằng:

*Làm công đức tối thượng
Danh tiếng rất cao xa
Người giới tịnh ưa pháp
Con hỏi sở hành kia
Sửa trị tâm thế nào?
Rộng bố thí thế nào?
Độ chúng sinh thế nào?
Lòng mừng thường hành đạo.*

Bạch Thế Tôn! Nay con vì các Đại sĩ mà hỏi các việc như vậy: Bồ-tát tu tập đa văn như biển cả chẳng cạn hết thế nào? Hay tích tập đa văn Bảo tạng hay ở các pháp được nghĩa quyết định ở các ngữ ngôn giỏi rõ chương cú thế nào?

Liền nói kệ:

*Bồ-tát câu thế nào?
Nghe nhiều như biển cả
Nơi pháp được thấu nghĩa
Hay khéo biết Phật đạo.
Thế nào trong một lời
Mà hiểu vô lượng nghĩa?
Có thể lấy sức trí
Thông đạt tất cả pháp
Đa văn vô cùng tận
Gạn hỏi lòng chẳng động*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Xót thương nên thuyết pháp

Để dứt nghi chúng sinh.

Bạch Thế Tôn! Nay con tùy năng lực của trí địa mà thỉnh hỏi Như Lai và các Đại Bồ-tát thế nào được chẳng thoái chuyển Vô thượng Bồ-đề?

Thế nào rời các nạn?

Được gặp chư Phật rồi

Mau được tin thanh tịnh

Được tin vô thượng rồi

Bỏ được sự khó bỏ

Dứt bỏ tất cả rồi

Gắng tu đạo vô ngại

Thế nào ưa xuất gia

Nhàn tĩnh tu không trí?

Thế nào chẳng nghịch pháp?

Mong đáp đủ sự ấy.

Bạch Thế Tôn! Chúng con đều biết Phật đầy đủ tất cả trí tuệ, chứng đạt thần thông đến Ba-la-mật-đa, trong ba cõi là Bạc Tối Tôn đệ nhất, chứng đắc đại trí vi diệu không ai sánh bằng, thực hành pháp vi diệu không chướng ngại, vì thế nên nay con thỉnh hỏi sự ấy.

Phật trụ công đức diệu

Đã vượt bờ thần thông

Được trí không chướng ngại

Con vì Bồ-tát hỏi.

Khéo học tất cả pháp

Công đức rất thù thắng

Phá tối sinh tuệ sáng

Khiến chúng đều hoan hỷ,

Oán thân không ghét thương

Không lo không khi dối

Đại chiến thắng vua chết

Đẹp phá chúng quân ma,

Chẳng hiểm nơi dao gậy

Hàng phục các oán địch

Luôn hiện hữu Từ bi

Bền giữ giới thanh tịnh.

Thế Tôn không siểm khúc

Không mạn không cợt đùa

Chúng được trí giải thoát

Công đức rất tối thắng.

Nguyện nơi pháp hành đạo

Thắng trí tuệ đã được

Nay nguyện vì con nói

Tu thành Phật thế nào?

Bấy giờ, Phật bảo Phú-lâu-na:

–Lành thay! Tốt thay! Ông có thể hỏi Như Lai việc như vậy. Lắng nghe suy nghĩ kỹ, ta sẽ vì ông mà nói những gì được Bồ-tát phát tâm thực hiện, chứa nhóm tất cả vô

lượng Phật pháp.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn nói kệ rằng:

*Nay ta nói Bồ-tát
Mới phát tâm Bồ-đề
Thường dùng sức dũng mãnh
Ưu làm đạo Bồ-tát.
Sở hành của Bồ-tát
Hành ba loại tâm sâu
Nơi Phật được thọ ký
Sự ấy sẽ lược nói.
Tâm sâu, tâm pháp lạc
Vô lượng và vô biên
Thể hiện tất cả hạnh
Thành tựu vô số việc .
Vui tràn ngập trong tâm
Mà thực hành bố thí
Thí xong lòng không hối
Trong tâm càng vui mừng.
Bồ-tát suy nghĩ rằng
Chúng sinh thường nghèo cùng
Không có của đa văn
Sở cầu, tôi đáp ứng,
Chúng sinh thường nghèo túng
Đều do nơi giải đãi
Tôi sẽ siêng tinh tấn
Từ đó được Bồ-đề.
Tôi sẽ vì chúng sinh
Gia tâm tu Nhẫn nhục
Mắng nhiếc chửi đánh chém
Nín nhận chẳng đáp trả ,
Sẽ nghĩ ai mắng tôi
Kẻ mắng không được gì
Người sân hận mắng chửi
Thấy đều là không sự.
Suy nghĩ như vậy rồi
Lòng chẳng chút giận hờn
Thường tu hành nhẫn nhục
Do đây thành Phật đạo.
Chúng sinh tâm chẳng lành
Vì họ tôi làm đèn
Cho họ có chỗ về
Không của cho họ của.
Chúng sinh đáng xót thương
Đều cùng đi đường tà
Tôi sẽ độ thoát họ*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Khiến an trụ Niết-bàn.
Chúng sinh đều nghèo cùng
Không có cửa trí tuệ
Tôi được Nhất thiết trí
Khiến họ được sung túc.
Các Bồ-tát như vậy
Vì độ chúng sinh nên
Phát tâm cầu Bồ-đề
Hành các nguyện như vậy.*

Này Phú-lâu-na! Các Đại Bồ-tát tâm họ thể hiện biết bao nhân duyên mà tâm đó chẳng trụ bất cứ một pháp nào. Vì sao? Vì các Đại Bồ-tát học tất cả pháp rồi sau đắc đạo. Bồ-tát có bốn việc hy hữu, ngoài sự việc này chẳng thấy có pháp nào thù thắng hơn. Những gì là bốn?

1. Bồ-tát có thể ở nơi chúng sinh giải đãi mà siêng tu hành tinh tấn, đây gọi là việc hy hữu thứ nhất.

2. Bồ-tát có thể ở giữa chúng sinh ngang ngược giận thù mà siêng tu hành nhẫn nhục, đây gọi là việc hy hữu thứ hai.

3. Bồ-tát thấy các chúng sinh đi đường tà mà tự mình siêng tu hành chánh đạo, đây gọi là việc hy hữu thứ ba.

4. Bồ-tát vì độ chúng sinh thoát khỏi sinh tử mà dùng thâm tâm phát Vô thượng Bồ-đề, đây gọi là việc hy hữu thứ tư.

Bốn việc trên đây gọi là bốn việc hy hữu tối cao của Bồ-tát.

Đức Thế Tôn nói kệ rằng:

*Thấy chúng sinh giải đãi
Lòng siêng tu tinh tấn
Tôi chẳng nên theo họ
Làm các việc phi pháp.
Chẳng bắt chước hận thù
Phật đạo chẳng hận thù
Thường tu tâm Từ bi
Bồ-đề sinh từ đó.
Chúng sinh ưa đường tà
Nương tựa nơi tà đạo
Bồ-tát cầu chánh đạo
Khiến người tu nẻo chánh.
Thấy lỗi họa sinh tử
Nhất tâm cầu Phật trí
Tôi được pháp vô thượng
Sẽ độ các chúng sinh.
Bốn việc hy hữu ấy
Việc khác không hơn được
Do đây nên phải biết
Được rời pháp chướng ngại.
Giả như áo mặc cháy*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Đầu chấy còn chẳng chữa
Lòng giải đãi nếu khởi
Liền phải mau trừ diệt.*

Này Phú-lâu-na! Bồ-tát có bốn việc hay sinh vui mừng. Những gì là bốn?

1. Thấy các chúng sinh ở trong sinh tử chẳng tinh tấn được, Bồ-tát tự thấy mình ở trong Phật đạo tu hành tinh tấn, nên sinh lòng vui mừng.

2. Thấy các chúng sinh lòng họ thường giải đãi, Bồ-tát tự thấy mình ở trong Phật pháp tu tinh tấn, nên sinh lòng vui mừng.

3. Thấy các chúng sinh sân hận ganh ghét, Bồ-tát tự thấy mình không giận không ganh, thường có lòng Từ bi, nên sinh lòng vui mừng.

4. Bồ-tát chẳng thấy người khác siêng tu Phật pháp bằng mình, nên sinh lòng vui mừng.

Đức Thế Tôn nói kệ rằng:

*Thấy chúng sinh giải đãi
Tự mình tu tinh tấn
Vì thế Bồ-tát này
Tự sinh lòng vui sướng.
Thấy sinh tử lỗi họa
Mà sinh lòng nhàm chán
Kính sợ ngục ba cõi
Lòng siêng cầu bỏ lìa.
Chúng sinh thích giận thù
Tự mình thường Từ bi
Vì thế Bồ-tát này
Lòng luôn khởi vui vẻ.
Các việc chúng sinh làm
Thường là việc chẳng nên
Vì thế Bồ-tát cầu
Phật đạo pháp cao tốt.
Đây gọi là thật trí
Được chư Phật khen ngợi
Bồ-tát học trí này
Làm chỗ về cho chúng.
Vì thế Bồ-tát này
Thường được lòng vui mừng
Từ có, không hư dối
Thường sinh pháp chân thật.*

Lại nữa, này Phú-lâu-na! Bồ-tát có bốn pháp xa lìa được các nạn, gặp chỗ không nạn, được gặp rồi không mất có thể tu hành Phật pháp. Những gì là bốn?

1. Bồ-tát khiêm tốn dịu hòa, hễ thấy người thì chào hỏi trước, hớn hởi vui vẻ cùng họ nói chuyện, lúc nói luôn mỉm cười.

2. Bồ-tát nhất tâm cầu pháp, thường thích thưa hỏi siêng cầu học hiểu không hề nhàm đủ.

3. Bồ-tát thường thích nơi vắng vẻ một mình.

4. Tự mình an trụ đạo Vô thượng Bồ-đề, cũng giáo hóa chúng sinh an trụ Phật đạo.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bồ-tát có bốn pháp trên đây nên được khỏi các nạn, gặp được chỗ không nạn, gặp rồi chẳng mất có thể tu hành Phật pháp.

Đức Thế Tôn nói kệ rằng:

*Trong lòng luôn hòa dịu
Thường ưa hành Từ bi
Lúc cùng người nói chuyện
Tâm khiêm tốn vui vẻ ,
Thường cầu pháp thâm diệu
Được chư Phật ngợi khen
Luôn giữ giới thanh tịnh
Ưu tu hạnh Đầu-đà.
Dù tu hạnh Đầu-đà
Cũng tu trí thâm diệu
Vì thế Bồ-tát này
Lìa nạn gặp không nạn.
Thường ở trước chư Phật
Thỉnh hỏi những pháp sâu
Do đó trí tuệ tăng
Chẳng sinh vào chỗ nạn.
Thường thích ở vắng vẻ
Thanh tịnh tu Đầu-đà
Vì thế Bồ-tát này
Lìa nạn không gặp nạn.
Những người có trí tuệ
Thân cận bốn pháp này
Là được tất cả nạn
Thường được gặp chư Phật.
Được gặp chư Phật rồi
Đủ niềm tin bất hoại
Tinh tấn tuyệt bậc khởi
Để cầu trí tuệ Phật.
Vì thế người cầu trí
Phải nên học chánh pháp
Nếu hay học chánh pháp
Được thành Phật chẳng khó.*

M